

Csapó I. József: Székelyföld Autonómia-Statútuma. In: *Magyar Kisebbség* I. évf. (1995) 2. sz.,
<http://www.jakabffy.ro/magyarkisebbsseg/index.php?action=cimek&lapid=2&cikk=m950212.html>

Dr. Csapó I. József

Székelyföld autonómia-statútuma

(Tervezet)

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. szakasz

Székelyföld, történelmi azonosságának kifejezéseként, önkormányzati közösséggé alakul.

Székelyföld politikai-közigazgatási rendje a földrajzi, gazdasági, társadalmi és kulturális körülményekre, lakosságának arra a történelmi óhajára épül, hogy autonómiát biztosítsanak számára.

A régió autonómiára törekvése az állampolgárnak a társadalom életében való demokratikus részvételét, a gazdasági-társadalmi fejlődést, a területi érdekek érvényesülésének elősegítését és védelmét célozza.

2. szakasz

Székelyföld, amely a történelmi székely székek területét öleli fel, Románia Köztársaságon belül jogi személyiséggel rendelkező autonóm régió.

Jelen autonómia-statútum Székelyföld kollektív azonosságának meghatározója.

3. szakasz

A régió politikai-közigazgatási autonómiája nem érinti az állam területi integritásának, szuverenitásának sérthetlenségét.

4. szakasz

Az autonóm régió területe a jelenlegi Kovászna és Hargita megyék területét, valamint a Maros megyéhez tartozó történelmi Maros megye területét foglalja magába.

A székely székek, székely közületi vidékek:

1. - Kézdiszék, amelynek területe a hozzá tartozó székely közületi helységeket foglalja magába; székhelye Kézdivásárhely;

2. - Orbaiszék, amelynek területe a hozzá tartozó székely közületi helységeket foglalja magába; székhelye Kovászna;
3. - Sepsiszék, amelynek területe a hozzá tartozó székely közületi helységeket foglalja magába; székhelye Sepsiszentgyörgy;
4. - Csíkszék, amelynek területe a hozzá tartozó székely közületi helységeket foglalja magába; székhelye Csíkszereda;
5. - Udvarhelyszék, amelynek területe a hozzá tartozó székely közületi helységeket foglalja magába; székhelye Székelyudvarhely;
6. - Gyergyószék, amelynek területe a hozzá tartozó székely közületi helységeket foglalja magába; székhelye Gyergyószentmiklós;
7. - Maroszsék, amelynek területe a hozzá tartozó székely közületi helységeket foglalja magába; székhelye Szováta (Marosvásárhely?);
9. - Miklósvár- és Bardócszék, amelynek területe a hozzá tartozó közületi helységeket foglalja magába; székhelye Barót.

5. szakasz

Székelyföld intézményeinek székhelyét az autonóm régió választott önkormányzata jelöli ki.

6. szakasz

Az autonóm régió közhatalmát a négy évre választott Önkormányzati Tanács és az általa kijelölt Önkormányzati Bizottság gyakorolja.

7. szakasz

Az Önkormányzati Tanács az az intézmény, amellyel Székelyföld önkormányzata politikailag létrejön.

Az Önkormányzati Tanács hatáskörét a jelen autonómia-statútum és a nép határozza meg.

8. szakasz

Jelen autonómia-statútumnak megfelelően, az állam általános törvényeivel összhangban, a székelyföldi politikai státus megillet minden olyan román állampolgárt, amely a Székelyföld bármely helységében állandó lakhellyel rendelkezik.

Azok a székelyföldi születésűek, akik román állampolgárok és külföldön laknak, szintén rendelkeznek a jelen autonómia-statútumban meghatározott jogokkal, amennyiben utolsó törvényes lakhelyük a Székelyföldhöz tartozó település volt.

9. szakasz

Az autonóm régióban minden állampolgár számára biztosított a teljes és tényleges egyenlőség.

Az Önkormányzati Tanácsnak, mint közhatóságnak, hatáskörébe tartozik azoknak a feltételeknek a kialakítása, amelyek biztosítják az egyének és az általuk alkotott közösségek teljes és tényleges egyenlőségét és szabadságát, elhárítanak minden olyan akadályt, amely megghiúsíthatja vagy gátolhatja ezek teljes körű kibontakozását, s megkönnyítik minden állampolgár számára a politikai, gazdasági, művelődési és társadalmi életben való részvételt.

10. szakasz

Székelyföldön a magyar nyelv egyenrangú az állam hivatalos nyelvével.

Az autonóm régió és a hozzá tartozó székely székek és közületi helységek önkormányzatai biztosítják mindkét nyelv természetes és hivatalos használatát, elfogadva minden olyan rendszabályt, amelyre szükség van megismerésük érdekében, megteremtve minden olyan feltételt, amely garantálja teljes egyenlőségüket.

Az autonóm régió azon helységeiben, ahol az állandó lakhelyű, számbeli kisebbségben levő, más nemzeti, etnikai, nyelvi identitású közösségekhez tartozó állampolgárok száma községben meghaladja a százat, városban az ezret, municípiumban az ötezret, szék területén a tízezret, ezen közösségek nyelve ugyancsak egyenrangú az állam hivatalos nyelvével.

11. szakasz

Székelyföld zászlajának leírása.

Székelyföld jelvényének leírása.

Jelen autonómia-statútum elismeri a székely székek zászlaja és jelvénye szabad használatának jogát.

A magyar nemzeti szimbólumok és más, számbeli kisebbségben levő közösség nemzeti szimbólumainak Székelyföldön való szabad használatát jelen autonómia-statútum garantálja.

Az állami szimbólumok használatára a törvényes szabályozások érvényesek.

II. Fejezet

Az autonóm régió megalakulása és megszűnése

12. szakasz

Az autonómiafolyamat kezdeményezője lehet a régióhoz tartozó minden terület közülete, illetve demokratikus közképvisellete.

13. szakasz

A régió autonómia-statútumának tervezetét a székely közületi helységek és vidékek gyűlései vitatják meg, választójogú polgárai népszavazással hagyják jóvá és választott képviselőik, szenátoraik révén terjesztik törvénybe iktatás végett Románia Parlamentje elé.

14. szakasz

A népszavazással jóváhagyott jelen autonómia-statútumot a Parlament emeli törvényre.

A törvényre emelés eljárása az autonómia-statútum törvényességére, nem pedig célszerűségére vonatkozik.

Az Alkotmány 116. szakasza 3. bekezdésének értelmében jelen autonómia-statútum jogszabály érvényét a Szenátus és a Képviselőház szerves törvény formájában ismeri el.

Parlamentari elutasítás esetén a régió demokratikus közképviselte jogorvoslásért az illetékes nemzetközi intézményekhez fordulhat.

15. szakasz

A 129. szakaszban meghatározott eljárás követendő az autonómiastatútum módosítása esetén.

16. szakasz

Az autonóm régió területén állandó lakhellyel rendelkező, szavazati jogú állampolgárok által általános, titkos és közvetlen szavazással megválasztott Önkormányzati Tanács révén létrejön Székelyföld Önkormányzata.

17. szakasz

Székelyföld Önkormányzata és Autonómia-statútuma csakis népszavazással szüntethető meg.

III. Fejezet

Székelyföld önkormányzati Intézményei

18. szakasz

a. - Az autonóm régió intézményei;

- Önkormányzati Tanács;

- Önkormányzati Bizottság;

- Székelyföld Elnöke;

b. - A székek mint székely közületi vidékek intézményei:

- Széki Tanács;

- Széki Bizottság;

- Széki Elnök;

c. - A települési önkormányzatok intézményei :

- Községi Tanács;

- Városi Tanács;
- Muncípiumi Tanács;
- Polgármester.

19. szakasz

Az Önkormányzati Tanács az autonóm régió közhatalmát gyakorolja.

20. szakasz

Az Önkormányzati Tanács az arányos választási rendszerben általános, titkos és közvetlen szavazással négy évre megválasztott tanácsosokból tevődik össze.

A régió önkormányzati tanácsosainak száma hetvenhét. A választókerületekre jutó helyek számát a régió lakosainak legutóbbi népszámlálási adataiból számítják ki.

Az önkormányzati tanácsosok megválasztásával egy időben szervezik meg Székelyföld elnökének, a széki elnököknek, a széki, városi, községi tanácsosok, a polgármesterek megválasztását.

A régió elnöke és a széki elnökök, valamint a polgármesterek, tanácsosok megválasztásakor a helyi választásokra vonatkozó 70/1991. számú Törvény rendelkezései érvényesek.

A régió elnökének és a széki elnökök megválasztása a polgármesterre érvényes előírásoknak megfelelően történik.

21. szakasz

Az Önkormányzati Tanács, megalakulásától számított 30 napon belül kidolgozza és jóváhagyja működési szabályzatát. Ezen időtartam alatt a tanács munkálatait Székelyföld elnöke vezeti.

22. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság az autonóm régió közhatalmát saját hatáskörében gyakorló végrehajtó testület.

Az Önkormányzati Bizottság elnökét Székelyföld elnöke nevezi ki.

Az Önkormányzati Bizottság tagjait, a bizottság elnökének javaslatára, a kinevezésétől számított harminc napon belül, az Önkormányzati Tanács titkos szavazással négy év időtartamra jelöli ki. Ezen időtartam alatt, érvényes bizalmatlansági szavazás esetén, a bizottsági tag a működési szabályzatban foglalt feltételeknek megfelelően a régió elnöke által hivatalból felmenthető.

Az Önkormányzati Bizottság tagjait Székelyföld elnöke nevezi ki.

23. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság szervezeti felépítését és működési szabályzatát az Önkormányzati Tanács dolgozza ki és a Bizottság tagjait kijelölő szavazással egy időben fogadja el.

24. szakasz

Székelyföld Elnöke képviseli a régiót.

Székelyföld elnökét általános, titkos és közvetlen szavazással négy évre választják meg, a jelen autonómia-statútum 20. szakaszában foglalt rendelkezéseknek megfelelően.

25. szakasz

Székelyföld elnöki tisztsége egyetlen személy esetében sem terjedhet ki két mandátumnál hosszabb időtartamra.

26. szakasz

Székelyföld elnöke az Önkormányzati Tanácshoz benyújtott nyilatkozatban lemondhat megbízatásáról. A lemondás akkor válik ténylegessé, ha a nyilatkozatot az Önkormányzati Tanács tudomásul veszi.

27. szakasz

Székelyföld Önkormányzati Tanácsa kétharmados szavazattöbbséggel indítványozhatja Székelyföld elnökének hivatali felmentését a székelyföldi közösségek érdekeinek elárulása, az emberi jogok és szabadságok megsértése, a jelen autonómia-statútumban foglalt kötelezettségek elmulasztása miatt.

A bizalmatlansági indítvány alapján Románia Kormánya az Önkormányzati Tanács határozatától számított harminc napon belül kiírja a székelyföldi elnökválasztást.

Megüresedés esetén a megválasztott új elnök megbízatása teljes időszakra szól.

28. szakasz

Székelyföld megválasztott elnökét, az Önkormányzati Tanács ülésén, a leköszönő elnök megbízatásának utolsó napján, megüresedés miatt kiírt választások esetén az eredmény kihirdetését követő tizedik napon iktatják be hivatalába.

29. szakasz

Székelyföld megválasztott elnöke beiktatásakor a következő esküt teszi le:

"Esküszöm a becsületemre, a rám ruházott tisztséget legjobb tudásom szerint ellátom, Székelyföld népének érdekeit képviselem és védelmezem, a régió és az ország törvényeit tiszteletben tartom, Románia Alkotmányát betartom. Isten engem úgy segítse!"

30. szakasz

Székelyföld elnökének időleges akadályoztatása idején, továbbá megüresedés esetén, amíg az újonnan választott elnök nem foglalja el hivatalát, az elnöki teendőket az Önkormányzati Tanács elnöke, annak akadályoztatásakor, helyettese látja el.

31. szakasz

Székelyföld elnöke a Parlament tagjait megillető immunitással rendelkezik.

32. szakasz

Székelyföld elnöke nem tölthet be egyéb közhivatali- vagy magántisztséget.

33. szakasz

Székelyföld elnökének hatáskörébe tartozik:

- indítványozni Románia Kormányának a régió területén megtartandó rendes és rendkívüli választások időpontját;
- az Önkormányzati Tanács rendkívüli ülésének összehívása;
- az Önkormányzati Bizottság elnökének kinevezése;
- kinevezni, illetve felmenteni az Önkormányzati Tanács által kijelölt vagy visszahívott önkormányzati bizottsági tagokat;
- az Önkormányzati Bizottság elnökének felkérésére elnökölni a Bizottság ülésein;
- az Önkormányzati Tanács rendeleteit 20 napon belül aláírni és kihirdetni, amelyek Székelyföld autonóm régióban törvényerővel bírnak; a Székelyföld elnöke által végzendő aláírás vagy kihirdetés hiánya a rendeletek érvénytelenségét vonja maga után;
- felügyelni a Széki Tanács rendeleteinek törvényességét; ha a rendeletet törvénytelennek tekinti, a rendelet elfogadásától számított 15 napon belül a közigazgatási bírósághoz fordulhat; a közigazgatási bíróság döntéséig, illetve a döntésre vonatkozó fellebbezés tárgyában végleges bírósági ítéletig a rendelet nem lép hatályba;
- kérni az Alkotmánybíróságtól a törvények, a törvényerejű rendeletek alkotmányosságának előzetes értékelését;
- döntést kérni az Alkotmánybíróságtól a jogi normák alkotmányosságáról;
- az Önkormányzati Tanáccsal való konzultáció eredményeként a régiót érintő sarkalatos kérdésekről referendumot kezdeményezni;

34. szakasz

A Széki Tanács a székely közületi vidék döntéshozó önkormányzati testülete.

A Széki Tanácsot a jelen autonómia-statútum 20. szakaszában feltüntetett rendelkezések szerint választják meg.

A Széki Tanács a megalakulásától számított harminc napon belül kidolgozza és jóváhagyja működési szabályzatát; ezen időtartam idején a tanács munkálatait a Széki Elnök vezeti.

35. szakasz

A Széki Bizottság a székely közületi vidék végrehajtó önkormányzati testülete.

A Széki Bizottság elnökét a Széki elnök nevezi ki.

A Széki Bizottság tagjait, a bizottság elnökének javaslatára, a Széki Tanács a bizottsági elnök kinevezésétől számított harminc napon belül titkos szavazással négy év időtartamra jelöli ki. A mandátum idején a működési szabályzatban foglalt feltételeknek megfelelően a Széki Bizottság tagjai a Széki Tanács által visszahívhatók, illetve az új tagok titkos szavazással kijelölhetők.

A Széki Bizottság tagjait, a Széki Tanács döntése alapján, a Széki Elnök nevezi ki, illetve hivatalukból a Széki Elnök menti fel.

36. szakasz

A Széki Bizottság szervezeti felépítését és működési szabályzatát a Széki Tanács dolgozza ki és a bizottság tagjait kijelölő szavazással egy időben fogadja el.

37. szakasz

A Széki Elnök képviseli a székely közületi vidéket.

A Széki elnököt általános, titkos és közvetlen szavazással négy évre választják meg a jelen autonómia-statútum 20. szakaszában foglalt rendelkezéseknek megfelelően.

38. szakasz

A Széki Tanács kétharmados szavazattöbbséggel indítványozhatja a Széki elnök hivatali felmentését.

E bizalmatlansági indítvány alapján Románia Kormánya a Széki Tanács határozatától számított 30 napon belül kiírja a széki elnökválasztást.

Megüresedés esetén a megválasztott új elnök megbízatása teljes időszakra szól.

39. szakasz

A megválasztott Széki Elnököt a Széki Tanács ülésén, a leköszönő elnök megbízatásának utolsó napján, a megüresedés miatt kiírt választások esetén az eredmény kihirdetését követő tizedik napon iktatják be hivatalába.

40. szakasz

Beiktatásakor a megválasztott Széki Elnök a következő esküt teszi le:

"Esküszöm a becsületemre, a rám ruházott tisztséget legjobb tudásom szerint ellátom, a Szék népének érdekeit képviselem és védem, a régió, az ország törvényeit tiszteletben tartom, Románia Alkotmányát betartom. Isten engem úgy segítse!"

41. szakasz

A Széki elnök a Széki Tanácshoz benyújtott nyilatkozatban lemondhat megbízatásáról.

A lemondás akkor válik ténylegessé, ha a nyilatkozatot a Széki Tanács tudomásul veszi.

42. szakasz

A Széki elnök ideiglenes akadályoztatása idején, továbbá megüresedés esetén, amíg az újonnan választott elnök nem foglalja el hivatalát, az elnöki teendőket a Széki Tanács elnöke, annak akadályoztatásakor helyettese látja el.

43. szakasz

A Széki Elnök hatáskörébe tartozik:

- indítványozni a Szék területén a rendes és rendkívüli választásokat és azok időpontját;
- összehívni a Széki Tanács rendkívüli ülését;
- kinevezni a Széki Bizottság elnökét;
- kinevezni, illetve felmenteni a Széki Tanács által kijelölt vagy visszahívott széki bizottsági tagokat;
- elnökölni a Széki Bizottság elnökének felkérésére a bizottság ülésein;
- aláírni és kihirdetni, húsz napon belül, a Széki Tanács rendeleteit, amelyek a szék területén kötelező érvényűek; az aláírás vagy kihirdetés hiánya a rendeletek érvénytelenségét vonja maga után;
- a Széki Tanáccsal való véleménycsere eredményeként a széket érintő sarkalatos kérdésekről referendumot kezdeményezni;
- belföldi kapcsolatokban a Széket képviselni.

44. szakasz

A Községi Tanács, a Városi Tanács intézményi rendszerét, a helyi tanács és polgármester működését, általános hatáskörét a 69/1991 számú Helyi Közigazgatási Törvény és a Helyi Autonomia Európai Chartája szabályozza.

45. szakasz

Székelyföld települési önkormányzatainak sajátos státusát és az ezzel járó sajátos hatásköröket jelen autonómia-statútum határozza meg.

IV. Fejezet

Székelyföld Önkormányzati Tanácsának hatásköre

46. szakasz

Az Önkormányzati Tanács működésének alapelvei:

- a. a Tanács Székelyföld polgárainak érdekvédelmét, közképviselését, a régió közigazgatását látja el;
- b. alkalmazza a hatáskörök decentralizálását;
- c. szavatolja a tanácsülések nyilvánosságát;
- d. garantálja a régió költségvetésének nyilvánossá tételét;
- e. érvényesíti és megőrzi a törvényességet.

47. szakasz

Az Önkormányzati Tanács illetékességéhez tartozik:

1. saját önkormányzati intézményeinek megszervezése;
2. Székelyföld autonómia-statútumának sajátos jogállásából fakadó, a régióban érvényes törvényerejű rendeletek meghozatala;
3. a művelődés;
4. az oktatás;
5. az anyanyelvhasználat;
6. a történelmi, művészeti, építészeti, régészeti és tudományos örökség;
7. a szociális kérdések;
8. a tájékoztatás;
9. a régió érdekeltségű állami vagyon kezelése és vállalatok működtetése;
10. Székelyföld gazdasági irányítása;
11. helyi adók és illetékek bevezetése;
12. Székelyföld önálló pénzgazdálkodása;
13. Székelyföld képviselése.

48. szakasz

Az Önkormányzati Tanács, saját hatáskörében, az állam jogrendjével összhangban és a régió jogállásának megfelelően, a következő területeken bocsát ki a régió területén érvényes törvényerejű rendeleteket:

a. a régió hivatalaira és azok személyzetére vonatkozó rendtartás;

b. a székely székek testületeire vonatkozó rendtartás;

c. a helyi települési határok meghatározása, új községek alapítása;

d. a közérdekű kisajátítások, amelyek közvetlenül nem az állam terhére történnek és nem érintik a székek hatáskörét;

e. telekkönyvek létesítése;

f. tűzvédelem;

g. egészségügy;

h. kereskedelmi kamarák rendtartása;

i. gazdasági társaságok létesítése és felügyelete;

j. hitelszövetkezetek; vagyonbiztosítás;

k. régió érdekeltségű közszolgáltatás;

l. rendfenntartás és a rendőrséggel való együttműködés;

m. bányászat, energiatermelés;

n. helyi érdekeltségű energiafejlesztés és -hasznosítás;

o. mezőgazdálkodás;

p. erdőgazdálkodás;

r. környezetvédelem;

s. helyi érdekű személyforgalom és áruszállítás;

t. tömegtájékoztatás.

49. szakasz

Az Önkormányzati Tanács hatásköre kiterjed a társadalmi gondozásra és a társadalombiztosításra, mely területeken törvényerejű rendeleteket bocsáthat ki és saját autonóm intézményeket létesíthet.

50. szakasz

Az Önkormányzati Tanács független rendőrséget állíthat fel, a törvényes rendelkezéseknek megfelelően, az Alkotmányban nem szabályozott esetekben.

51. szakasz

Az Önkormányzati Tanács felelőssége a rádió- és televízióállomások adására vonatkozó törvényes rendelkezések sajátos előírásokkal való kiegészítése és érvényesítése.

52. szakasz

Az Önkormányzati Tanács hatáskörébe tartozó területeken Székelyföld törvényerejű rendeletei a régió területén elsőbbséget élveznek.

Olyan esetekben, amelyekről az Önkormányzati Tanács saját hatáskörében nem rendelkezik, az állam törvényeit alkalmazzák.

53. szakasz

Az Önkormányzati Tanács igényelheti, hogy a Kormány ráruházzon vagy rábízson olyan hatásköröket, amelyeket a jelen autonómia-statútum nem szabályoz.

V. Fejezet

Székelyföld Önkormányzati Bizottságának hatásköre

54. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság végrehajtói hatásköre kiterjed:

1. az Önkormányzati Tanács által hozott törvényerejű rendeletek érvényesítésére, felügyeletére, végrehajtására;
2. saját önkormányzati testületeinek működtetésére;
3. törvények, törvényerejű rendeletek kezdeményezésére;
4. a hivatali besorolásra és előléptetésre;
5. a régió érdekeltségű közszolgáltatások, közintézmények, állami tulajdonú gazdasági társaságok felügyeletére;
6. a régió érdekeltségű állami köz- és magánvagyon kezelésére;
7. saját gazdasági társaságok létrehozására és működtetésére;
8. adóhatósági hatáskörök gyakorlására;
9. a régió önálló költségvetésének kidolgozására és végrehajtására;
10. a régió gazdasági fejlesztésének tervezésére és elősegítésére;

11. a régió adóügyi, pénzügyi, kereskedelmi politikájának végrehajtására;
12. a régió hatósági intézményeinek létrehozására, illetve megszüntetésére;
13. a közbiztonság védelmére, a rendőrséggel való együttműködésre, illetve annak ellenőrzésére;
14. a helyi hatóságok önállóságának védelmezésére;
15. a régióra vonatkozó nemzetközi szerződések és egyezmények megkötésére, a régiók közötti együttműködés létrehozására, érvényesítésére;
16. a régióban egyenrangú nyelvek szabad használatának szavatolása;
17. az állami iskolahálózat, s ezen belül a magyar nyelvű oktatási hálózat működtetésére;
18. a régió közösségét érintő egyéb területekre;
19. az állam törvényeinek alkalmazására.

55. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság rendelkezhet, létrehozhat és fenntarthat saját televízió- és rádióállomásokat, sajtót, minden tömegtájékoztatási eszközt, amely céljainak elérésében segíti.

56. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság feladata a közjegyzők, a telekkönyvi irattárosok, a régió önkormányzatához tartozó vezető beosztású köztisztviselők kinevezése.

A megüresedett közjegyzői, irattárosi állások betöltésére jelentkezők felvétele azonos feltételek között történik, függetlenül attól, hogy Székelyföld vagy Románia bármely más részén folytatják tevékenységüket. Ilyen versenyvizsgák során előnyt jelent a román és a magyar nyelv alapos ismerete. Semmilyen körülmény között nem tehető kivétel eredet vagy lakhely jogcímén.

57. szakasz

Olyan szolgáltatások megszervezése és ellátása érdekében, amelyek kizárólagos hatáskörébe tartoznak, az Önkormányzati Bizottság megegyezéseket köthet más önkormányzati közösségekkel, részt vehet más régiókra kiterjedő kulturális, gazdasági, társadalmi együttműködésben. Ezen megegyezéseket közli a román Kormányval.

58. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság az Önkormányzati Tanácsnak tartozik felelősséggel, anélkül hogy ez csökkentené a bizottság tagjainak hivatali felelősségét.

VI. Fejezet

A Széki Tanács hatásköre

59. szakasz

A Széki Tanács hatáskörébe tartozik rendeleteket kibocsátani az alábbi területeken:

1. a szék hivatalaira és azok személyzetére vonatkozó rendtartás;
2. a helységnévadás, kötelező kétnyelvűséggel;
3. a történelmi, művészeti és néprajzi értékek védelme;
4. a helyi szokások és hagyományok;
5. széki érdekeltségű kulturális létesítmények tevékenysége;
6. területrendezés és településszervezés;
7. önkormányzati intézmények megszervezése;
8. a települési határvonalak megváltoztatása a helyi önkormányzatok kezdeményezésére;
9. környezetvédelem;
10. közhasználati jog;
11. kézművesség;
12. lakásépítés támogatása, szociális lakások építése;
13. szociális gondozás és népjólét;
14. iskoláztatás, iskolaépítés;
15. szakképzés, szakoktatás;
16. kereskedelem;
17. helyi vásárok és piacok;
18. területi érdekeltségű ipari termelés;
19. erdőgazdálkodás, erdészeti személyzet;
20. vadászat, vadgazdálkodás;
21. mezőgazdálkodás;
22. vízgazdálkodás, vízrendészet;
23. ásványvizek, gyógyvizek, gyógyfürdők kihasználása, rendészete;

24. saját területén az idegenforgalom fejlesztése, rendezése;
25. faluturizmus;
26. rétlegelő-gazdálkodás;
27. állat- és növényvédelem;
28. környezetvédelem;
29. egészségvédelem;
30. területi érdekeltségű út-, gáz- és vízhálózat;
31. területi érdekeltségű távközlés, közszállítás;
32. a szék területét átszelő vasutak és műutak, valamint a területi érdekeltségű vasúti, közúti és kábelszállítás;
33. közszolgáltatás;
34. közigazgatási- és közszolgáltató személyzet;
35. közérdekű kisajátítás, saját hatáskörben, széki közhasználatra;
36. helyi érdekű közmunkák;
37. a gazdasági élet általános szabályozása, a piacgazdaság szabadságát figyelembe véve;
38. a sport támogatása.

60. szakasz

A Széki Tanács rendelkezéseket hozhat a helyi rendőrség felügyeletéről, a helyi rendőrséggel való együttműködésről.

61. szakasz

A Széki Tanács a széki illetőségű polgároknak előnyt biztosít a munkaközvetítésnél a szék területén. A szék területén a munkaközvetítés során nyelvi hovatartozás alapján különbséget tenni tilos.

62. szakasz

A Széki Tanács hatáskörébe tartoznak az alap-, közép- és felsőfokú oktatás szervezésével, működtetésével, felügyeletével kapcsolatos rendelkezések.

63. szakasz

A Széki Tanács hatásköre a területi érdekeltségű tömegtájékoztatásra vonatkozó rendeletek elfogadása;

64. szakasz

A Széki Tanács hatásköre kiterjed a terület saját költségvetésének jóváhagyására.

65. szakasz

Olyan esetekben, amelyekről a Széki Tanács saját hatáskörében nem rendelkezik, Székelyföld Önkormányzati Tanácsának törvényerejű rendeleteit, illetve az állam törvényeit alkalmazzák.

VII. Fejezet

A Széki Bizottság hatásköre

66. szakasz

A Széki Bizottság végrehajtói hatásköre kiterjed:

1. Székelyföld Önkormányzati Tanácsa és a Széki Tanács által hozott rendeletek érvényesítésére, felügyeletére és végrehajtására;
2. saját önkormányzati testületeinek működtetésére;
3. rendelettervezetek kezdeményezésére;
4. a hivatali besorolásra és előreléptetésre;
5. a szék területén működő közszolgáltatások, helyi érdekeltégű közintézmények, állami tulajdonú gazdasági társaságok felügyeletére;
6. a területi érdekeltégű köz- és magánvagyon kezelésére;
7. saját gazdasági társaságok létrehozására és működtetésére;
8. az adóhatóság hatáskörök gyakorlására;
9. a terület önálló költségvetésének kidolgozására és végrehajtására;
10. a terület gazdasági fejlesztésének tervezésére és elősegítésére;
11. a terület adóügyi, pénzügyi, kereskedelmi politikájának végrehajtására;
12. a terület hatóság intézményeinek létrehozására, illetve megszüntetésére;
13. a közbiztonság védelmére, a rendőrséggel való együttműködésre, illetve a rendőrség helyi parancsnokságainak ellenőrzésére;
14. a helyi hatóságok önállóságának védelmezésére;
15. a székely közületi területen egyenrangú nyelvek szabad használatának szavatolására;
16. az állami iskolahálózat, ezen belül a magyar nyelvű oktatási hálózat működtetésére;

17. a területi érdekeltségű kulturális ügyek intézésére, kulturális intézmények működtetésére;
18. a művészeti örökség, múzeumok, egyéb tudományos, kulturális intézmények felügyeletére, működtetésére;
19. a gazdaság általános felügyeletére;
20. a környezetvédelem összehangolására;
21. a területi érdekeltségű vízgazdálkodásra: öntözésre, lecsapolásra, árvízvédelemre;
22. az idegenforgalom fejlesztésére;
23. a szociális ellátásra;
24. az egészségügyre;
25. a terület közösségét érintő egyéb területekre;
26. az állam törvényeinek alkalmazására.

67. szakasz

A Széki Bizottság rendelkezhet, létrehozhat, fenntarthat saját televízió- és rádióállomást, amely céljainak elérésében segíti.

68. szakasz

A Széki Bizottság megegyezéseket köthet más önkormányzati közösségekkel, részt vehet más közületekre, régiókra kiterjedő kulturális, gazdasági, társadalmi együttműködésben.

69. szakasz

A Széki Bizottság saját igazgatási apparátussal rendelkezik, saját maga határozza meg az állományi állásokat, ezek megoszlását, nevezi ki a tisztségviselőket.

70. szakasz

A Széki Bizottság a Széki Tanácsnak tartozik felelősséggel, anélkül hogy ez csökkentené a bizottság tagjainak közvetlen hivatali felelősségét.

VIII. Fejezet

A települési önkormányzatok sajátos jogállása és hatásköre

71. szakasz

Székelyföld települései önkormányzatai - a községi, városi, municípiumi önkormányzatok -, a 69/1991 számú Helyi Közigazgatási Törvény és a jelen Autonómia-statútum, valamint a Helyi Autonómia Európai Chartája rendelkezései szerint szerveződnek és működnek.

72. szakasz

Székelyföld települési önkormányzatai, a történelmi, területi jellegzetességeknek és a helyi közösségek igényeinek megfelelően, sajátos jogállásúak. E sajátos státus a 69/1991 számú Törvényben feltüntetett rendelkezéseket kiegészítő többlethatáskörökben jelenik meg, ezek akadálytalan gyakorlásával érvényesül.

73. szakasz

A települési önkormányzat, a helyi autonómiajog alapján, a törvény és a jelen autonómia-statútum által meghatározott jogkörben, az állam által delegált helyi döntéshozói és végrehajtói hatalom birtokosa.

Tevékenységét az állam befolyásának kizárásával végzi.

74. szakasz

A települési önkormányzatban a magyar nemzeti közösség, valamint a jelen autonómia-statútum 10. szakaszában meghatározott feltételek közepette a számbeli kisebbségben levő többi nemzeti, etnikai, nyelvi közösség nyelve egyenrangú az állam hivatalos nyelvével.

75. szakasz

A települési önkormányzat alapelvei:

- a. a helyi hatóságok az átruházott hatáskörökben teljes körű diszkrecionális jogosítványokkal rendelkeznek;
- b. a közfeladatokat az állampolgárokhoz legközelebb álló igazgatási szervek valósítják meg;
- c. a hatáskörök teljessége és kizárólagossága, amelyeket központi vagy regionális szerv csak jogszabály ilyen értelmű rendelkezéseivel korlátozhat;
- d. központi vagy regionális szerv által átruházott hatáskör önkormányzati hatóság által helyi körülményekhez igazítása;
- e. a helyi hatóságokat közvetlenül érintő tervezési és döntéshozatali folyamatban a megfelelő időben és formában részt venni.

76. szakasz

A települési önkormányzat sajátos jogállását megjelölő hatáskörök kiterjednek:

1. a közösségek anyanyelvű oktatására, az oktatási intézmények létesítésére, védelmére, működtetésére és fejlesztésére;
2. a közösségek anyanyelvű kultúrájára, a művelődési intézmények létesítésére, védelmére, működtetésére és fejlesztésére;
3. a közösségek anyanyelvén történő tömegtájékoztatásra, a tömeg-tájékoztatás szabadságának szavatolására;

4. a közösségek anyanyelvének korlátozások nélküli használatára a magán- és a közéletben, a közintézményekben, a bíróságon;
5. a szociális kérdésekre;
6. a terület- és településfejlesztésre;
7. a gazdasági fejlesztésre;
8. a közösségi és állami köz- és magánvagyon kezelésére;
9. a kommunális intézmények kiépítésére és működtetésére;
10. az általános emberi jogok és szabadságok érvényre juttatására;
11. a települések nemzetiségi-etnikai összetételének erőszakos megváltoztatására irányuló törekvések megakadályozására;
12. a települések határvonalainak erőszakos megváltoztatására vonatkozó törekvések megakadályozására;
13. új községek létesítésének kezdeményezésére;
14. a közrend és a közbiztonság önkormányzati alárendeltségű rendőrséggel szavatolására;
15. a helyi költségvetésre. zárszámadásra, a saját anyagi és pénzforrások felhasználására;
16. a település nevének, jelképeinek, kitüntetéseiének meghatározására és használatára;
17. a települési közösségek nemzeti ünnepeinek kijelölésére és megrendezésére;
18. a műemlékek és emlékhelyek gondozására és védelmére;
19. pályázatok kiírására;
20. ösztöndíjak alapítására;
21. intézmények, vállalatok, más gazdasági szervezetek alapítására, működtetésére;
22. közérdekből, a törvény és a jelen autonómia-statútum szerint, kisajátítások végrehajtására;
23. a közösségek anyanyelvi értékeit őrző könyvtárak, lemeztárak, levéltárak, múzeumok, hasonló rendeltetésű egyéb intézmények létesítésére és működtetésére;
24. az ifjúság képzésének valamennyi formájára;
25. az erdő- és vízgazdálkodásra;
26. a községi erdők felügyeletére, gondozására, hasznosítására;
27. a községi rétlejelők felügyeletére, gondozására, kihasználására;

28. a településhez tartozó területek ásvány- és hévizeinek, gyógyfürdőinek, természeti kincseinek védelmére, gondozására és hasznosítására;

29. a településhez tartozó területek vadállományának megőrzésére, fejlesztésére, hasznosítására;

30. a települési önkormányzat területére törvény által megállapított jövedelemadó évi összegének 50 százalékára;

31. a települési önkormányzat területére törvény által megállapított évi adó- és illetékösszeg 30 százalékára;

32. az állam által visszaszolgáltatott közösségi vagyonokra.

77. szakasz

A települési önkormányzat a helyi érdekű közügyek intézése során garantálja a területén élő román nemzetiségű lakosok, valamint a más nemzeti, etnikai, nyelvi közösséghez tartozók teljes és tényleges egyenlőségét.

78. szakasz

A település határait nem lehet megváltoztatni az érintett közösségek közképviselőinek egyetértése, illetve népszavazás nélkül.

A település etnikai összetételének erőszakos megváltoztatása tilos.

79. szakasz

A települési önkormányzat hatóságai, a szükségleteknek megfelelően és a hatékonyság biztosítása céljából, maguk határozzák meg belső igazgatási struktúrájukat.

A települési önkormányzat szerveinek felügyelete csak tevékenységük jogszerűségének vizsgálatára irányulhat.

80. szakasz

A települési önkormányzat hatásköre gyakorlása és feladatai megvalósítása során együttműködhet és közös érdekeltségű feladatok ellátására egyesülhet más önkormányzati közösségekkel.

81. szakasz

A települési önkormányzat és annak szervei közös érdekek védelme és elősegítése érdekében régióra kiterjedő hazai vagy nemzetközi szövetség tagjai lehetnek.

82. szakasz

A települési önkormányzat, illetve annak szervei, jogszabály által előírt feltételek mellett együttműködhetnek más államok helyi önkormányzataival, illetve önkormányzati szerveivel.

83. szakasz

A települési önkormányzat jogszolgáltatást vehet igénybe hatásköre szabad gyakorlása és a helyi autonómia védelmében.

IX. Fejezet

Anyanyelvhasználat az oktatásban

84. szakasz

Székelyföld polgárainak joguk van anyanyelvükön tanulni, anyanyelvű állami és magánintézményekben, az oktatás valamennyi szintjén, típusán, formájában és szakán.

A természetes személyeknek, egyházaknak, szervezeteknek és társaságoknak joguk van a közösségek nyelvén működő felekezeti és magánintézményeket létesíteni.

85. szakasz

Az anyanyelvű állami és felekezeti oktatást az állam és részarányosan az illetékes települési önkormányzat finanszírozza, a magán tanintézményeket pedig támogatja.

86. szakasz

A kiskorú tanuló iskoláztatási nyelvéről a szülő, illetve a törvényes gyám határoz.

87. szakasz

Az igényeknek és a szükségleteknek megfelelően különálló oktatási rendszer működik a polgárok anyanyelvén:

- a. igények szerint önálló óvodákban, óvodai csoportokban;
- b. elemi oktatásban, igények szerint önálló iskolákban, iskolai tagozatokon, osztályokban vagy csoportokban;
- c. középfokú oktatásban, gimnáziumokban, líceumokban, szakiskolákban - igények szerint önálló iskolákban, tagozatokon, osztályokban és csoportokban;
- d. szakoktatásban, igények szerint önálló iskolákban, iskolai tagozatokon, osztályokban és csoportokban;
- e. egyetemi, főiskolai, kollégiumi oktatásban, igények szerint önálló egyetemen, főiskolákon, szakkollégiumokban, egyetemi karokon, tagozatokon, évfolyamokon, felsőoktatási csoportokban;
- f. posztgraduális oktatásban.

88. szakasz

Székelyföld polgárainak anyanyelvén működő oktatási-nevelési intézményekben biztosítani kell a nemzeti, etnikai, nyelvi közösségek, valamint az anyanemzet történelmének tanítását, kulturális hagyományainak, értékeinek megismerését.

89. szakasz

Az oktatási-nevelési intézményeknek biztosítaniuk kell a román nyelv elsajátításának lehetőségét.

Az elemi, gimnáziumi, líceumi oktatásban a román nyelvet és irodalmat sajátos szempontok szerint összeállított oktatási program és tankönyv alapján tanítják.

90. szakasz

Az állam hivatalos nyelvétől eltérő anyanyelvű szakoktatásban biztosítani kell a szakkifejezések román nyelven való elsajátítását.

91. szakasz

Székelyföld iskoláin, egyetemén, főiskoláin, továbbképző intézményeiben garantált az anyanyelven való felvételi vizsga.

92. szakasz

Az óvodai, iskolai, egyetemi, főiskolai oktatáshoz szükséges pedagógusok képzési feltételeinek megteremtése az állam, illetve Székelyföld önkormányzatainak feladata.

93. szakasz

Garantált az anyanyelvű oktatásban résztvevő külföldi vendégtanárok alkalmazása.

94. szakasz

A régió főtanfelügyelőségén és a széki tanfelügyelőségeken külön igazgatóságokat és tanfelügyelő testületeket hoznak létre a különböző identitásúak anyanyelvű oktatásának felügyeletére.

95. szakasz

A felekezeti oktatásban az egyházi autonómia, a felsőfokú oktatásban az egyetemi autonómia érvényesül.

96. szakasz

Jelen autonómia-statútum rendelkezése alapján hatályát veszti a Hivatalos Közlöny 1948 évi 177. szakaszában megjelent Rendelet, amely állami tulajdonba juttatta azokat az egyházi, kongregációs, közösségi és magánjavakat, amelyek az oktatási intézmények fenntartására és működtetésére szolgáltak.

Az első bekezdésben feltüntetett javakra az egyházak, kongregációk, közösségek és ezek jogutódainak, valamint a természetes személyek tulajdonjogát visszaállítják, a javakat jogos

tulajdonosainak természetben, s amely esetben ez nem lehetséges, napi piaci pénzértékben visszaszolgáltatják.

X. Fejezet

Anyanyelvhasználat a közművelődésben

97. szakasz

Székelyföld területén az anyanyelv használata akadálytalan:

- a. a közművelődésben;
- b. a művészeti alkotások, műbíráló, kutatás és szakirodalom területén;
- c. a fordítás, szinkronizálás, feliratozás területén;
- d. a sajátos nemzeti kultúrák megismertetése terén;
- e. minden jellegű és szintű ismeretterjesztésben.

98. szakasz

A nemzeti, etnikai, nyelvi közösségek szervezetei anyanyelven tudományos és közművelődési tevékenységet is folytathatnak és e célból intézményeket hozhatnak létre, amelyek nemzetközi kapcsolatokat tarthatnak fenn.

99. szakasz

Székelyföld önkormányzata támogatja:

- a. a nemzeti kultúrák tárgyi emlékeinek feltárását, gyűjtését; közgyűjtemények alapítását, gyarapítását;
- b. nemzeti, etnikai, nyelvi közösségek könyvkiadását, időszaki kiadványainak megjelentetését;
- c. anyanyelven működő színházak és más művelődési intézmények fenntartását;
- d. közérdekű közlemények különböző identitású közösségek nyelvén történő ismertetését;

XI. Fejezet

Anyanyelvhasználat a közigazgatásban és a közéletben

100. szakasz

Az állampolgár anyanyelvének a helyi és a regionális közigazgatásban való akadálytalan használatáért a hivatalokban a régió területén élő nemzeti, etnikai, nyelvi identitású közösségek nyelvét ismerő, illetve e közösségekhez tartozó személyeket kell kinevezni, illetve alkalmazni.

101. szakasz

Székelyföld hatóságai kötelesek:

- a. a helységek, utcák, terek, intézmények és közületek nevét az állam hivatalos nyelvén, a régió helységeiben többségben levő közösség nyelvén, s ha igény van rá, az ott élő bármely más, számbeli kisebbségben levő közösség nyelvén feltüntetni;
- b. a törvényerejű rendeleteket, egyéb rendeleteket, közleményeket az állam hivatalos nyelvén, magyar nyelven és a 10. szakasz 3. bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelően más nemzeti, etnikai, nyelvi identitású közösségek nyelvén is kiadni;
- c. a közigazgatási eljárás során használt nyomtatványokat a b. pontban foglalt feltételeknek megfelelően, több nyelven kell kiadni;

A költségek az illető hatóságokat terhelik.

102. szakasz

Székelyföld közigazgatási egységeiben:

- a. a közigazgatási hatóságok a román és a magyar nyelvet, valamint a 10. szakasz 3. bekezdésében feltüntetett közösségek nyelvét egyenrangú nyelvként használják;
- b. a közigazgatási és a jogi dokumentumokat az a. pontban feltüntetett nyelveken terjesztik.

103. szakasz

A Székelyföldön élő, különböző nemzeti identitású közösségek nyelvének akadálytalan használata a tömegtájékoztatásban, a társadalmi, gazdasági élet bármely területén, jelen autonómia-státútum által garantált.

XII. Fejezet

Anyanyelvhasználat az igazságszolgáltatásban

104. szakasz

Székelyföld polgárai jogosultak anyanyelvük szabad használatára az igazságügyi szervek előtt.

105. szakasz

Székelyföld polgárai szabadon használhatják anyanyelvüket a büntető, polgári és közigazgatási eljárás során.

Az eljárást a polgár anyanyelvén folytatják, az eljárás iratait az érintett személy anyanyelvén, valamint az állam hivatalos nyelvén rögzítik.

XIII. Fejezet

Pénzügyek

106. szakasz

Székelyföld regionális, széki és települési önkormányzatai belső fejlődésük biztosítása és hatáskörük ellátása érdekében pénzügyi autonómiával bírnak, amelynek gyakorlása során betartják az állami pénzügyek összehangolásának elvét.

107. szakasz

Székelyföld önkormányzatai ellátják az állami és a helyi adók beszedését, és ilyen jellegű adóügyi intézkedéseket tesznek.

108. szakasz

Az adókat és illetékeket a törvény, illetve az önkormányzati rendelet szabályozza.

109. szakasz

Az önkormányzatok saját pénzügyi forrásokra jogosultak, amelyeket rendeletekkel szabályoznak és önálló költségvetés alapján hasznosítanak.

110. szakasz

Az önkormányzatok pénzeszközeinek forrásai:

- a. az állam által teljesen vagy részben átengedett adók;
- b. az állami adók után járó illetékek;
- c. állami bevételből való részesedések;
- d. saját adók, illetékek, különadók;
- e. saját vagyonból származó jövedelmek ;
- f. magánvagyonból származó jövedelmek;
- g. adományok;
- h. az államtól átvállalt szolgáltatások és feladatok arányában állami költségvetésből átutalt pénzeszközök.

111. szakasz

A 110. szakaszban feltüntetett pénzügyi hatáskörök ellátásának rendjét szerves törvény szabályozza.

112. szakasz

Az önkormányzatok pénzügyi forrásaiból származó eszközök mértéke a jelen autonómia-statútumban és a 69/1991 számú Helyi Közigazgatási Törvényben meghatározott hatáskörök és feladatok mértékével arányos.

113. szakasz

Az önkormányzatok működésének szavatolásáért az állami költségvetés arányos pénzügyi kiegyenlítést irányoz elő, melynek célja a potenciális pénzügyi források egyenlőtlen elosztásából fakadó hatások, valamint az így keletkező pénzügyi terhek korrekciója.

Az ilyen jellegű intézkedések nem csökkenthetik a helyi hatóságok választási szabadságát a saját felelősségük alá tartozó területeken.

114. szakasz

Az állami költségvetésből önkormányzatoknak átutalt pénzeszközök felhasználásáról a települési, a széki, a régió önkormányzata határoz.

115. szakasz

Az állami költségvetésből önkormányzatoknak átutalt pénzeszköz nem fordítható speciális tervek finanszírozására.

116. szakasz

A települési önkormányzat területére törvény által megállapított jövedelemadó összegének 50 százaléka az önkormányzati költségvetés bevételeinek része.

117. szakasz

A települési önkormányzat területére törvény által megállapított adók és illetékek összegének 30 százaléka az önkormányzati költségvetés bevételeinek része.

118. szakasz

A széki önkormányzat költségvetési jövedelmét képezi:

- a. a települési önkormányzatoktól átutalt arányos költségvetési kiegyenlítés;
- b. a régió önkormányzata által átutalt állami költségvetési kiegyenlítés;
- c. saját jövedelem;
- d. adományok;
- e. egyéb törvényes pénzeszköz.

119. szakasz

A régió önkormányzatának költségvetési jövedelmét képezi:

- a. a települési önkormányzatoktól átutalt arányos költségvetési kiegyenlítés;
- b. az állami költségvetésből átutalt arányos költségvetési kiegyenlítés;
- c. saját jövedelem;
- d. adományok;
- e. egyéb törvényes pénzeszköz.

XIV. Fejezet

Köztulajdon és kezelése

120. szakasz

Székelyföld köztulajdoni helyzetét a 69/1991 számú Helyi Közigazgatási Törvény közigazgatási egységek vagyonyhelyzetére vonatkozó rendelkezései szabályozzák, a köztulajdon kezeléséről pedig a törvény, valamint az önkormányzatok működési szabályzata rendelkezik.

Az első bekezdésben foglalt rendelkezések alkalmazásakor a régió és a székek önkormányzatai a megyei közigazgatási hatóságokkal azonos jogállásúak.

121. szakasz

Székelyföld önkormányzati hatóságainak megalakulásától számított 60 napon belül a Kormány határozattal jelöli ki a nemzeti érdekeltségű állami köz- és magántulajdonokat.

A regionális, széki és települési állami köz- és magántulajdonok hovatartozásáról, kezeléséről, a területi érdekeltséget figyelembe véve, az illetékes önkormányzatok döntenek.

122. szakasz

Székelyföld nemzeti közösségei intézményeitől, szervezeteitől, egyesületeitől vagy ezek jogelődjeitől 1945 után magántulajdont megsértő törvények, rendelkezések révén, illetve erőszakkal állami vagy szövetkezeti tulajdonba juttatott ingatlanokat, műkincseket, könyvtárakat, levéltárakat és egyéb vagyonyokat természetben, s amennyiben ez nem lehetséges, ellenértéküket napi piaci értékben, pénzben visszajuttatják a jogos tulajdonosoknak vagy a jogutódoknak.

XV. Fejezet

Az állam és a régió kapcsolata

123. szakasz

A régióban kormánybiztos látja el a törvényességi felügyeletet.

A Széki Tanács rendeleteit, a települési önkormányzat határozatait az elfogadást követő 15 napon belül a kormánybiztos a Közigazgatási Bíróságon megtámadhatja. A határidő lejárta után a határozat megtámadhatatlan .

A Közigazgatási Bíróság döntéséig, illetve fellebbezés esetén a Legfelsőbb Bíróság döntéséig a rendelet, illetve a határozat felfüggesztett hatályú.

Ha az önkormányzat kétharmados többséggel fogadja el a rendeletet vagy a határozatot, a dokumentum Közigazgatási Bíróság elé nem vihető.

124. szakasz

Székelyföld törvényerejű rendeletei mentesülnek az adminisztratív fellebbezéstől, és azokat alkotmányossági szempontból csakis az Alkotmánybíróság ellenőrizheti.

125. szakasz

A végrehajtó és az ügyviteli hatóságok és hivatalok által kibocsátott okiratok és megállapodások ellen fellebbezni lehet az illetékes adminisztratív joghatóságnál.

126. szakasz

A régióban az igazságszolgáltatást a törvény által létrehozott joghatóságok látják el.

127. szakasz

A régió önkormányzati szervei feletti ellenőrzésre jogosult:

- a. az Alkotmánybíróság, a normatív rendelkezések alkotmányosságát illetően;
- b. a Kormány, az országos érdekeltségű hatáskörök gyakorlását illetően;
- c. a Közigazgatási Bíróság, az önkormányzatok közigazgatási szerveinek tevékenységét és szabályrendeleteit illetően;
- d. a Számvevőszék, az országos érdekeltségű gazdálkodást és az állami költségvetésből átutalt pénzeszközök felhasználását illetően.

128. szakasz

Székelyföld Elnöke, illetve a Széki Elnök, az Önkormányzati Tanács, illetve a Széki Tanács döntése alapján megtámadhatja a törvényeket a jelen autonómia-statútum, a magyar nyelv, illetve a régióban hagyományosan használt más nyelv védelmére vonatkozó előírások megsértése esetén.

XVI. Fejezet

Zárórendelkezések

129. szakasz

Jelen autonómia-statútum módosítása a következő eljárás szerint történik:

- a. az Önkormányzati Tanács tagjainak egyötöde módosítást kezdeményezhet;
- b. a módosítást az Önkormányzati Tanács kétharmados szavazati többséggel hagyja jóvá;
- c. az Önkormányzati Tanács által jóváhagyott módosítást Románia Parlamentje emeli jogerőre.
- d. a parlamenti döntés időpontjától számított 60 napon belül az autonómia-statútum módosítását a választópolgárok népszavazással hagyják jóvá; a jóváhagyás abban az esetben is érvényes, ha a Parlament előzőleg a módosító javaslat törvényre emelését elutasítja, ám ilyen feltételek közepette a módosító rendelkezés nem törvényerejű;
- e. amennyiben a javasolt módosítást az Önkormányzati Tanács, vagy a népszavazás elutasítja, hasonló módosítást csak egy év elteltével lehet kezdeményezni.

130. szakasz

Jelen autonómia-statútum rendelkezései kiegészítik az állam törvényes rendelkezéseit.

131. szakasz

Jelen autonómia-statútum érvénybe lépésekor minden ezzel ellentétes rendelkezés hatályát veszti.